

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Melyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. I kor. 50 HLL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
MEGEDŐS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 48. szám.

Add vissza a bábruhámat!

Debreczen, november 16.

Az országos függetlenségi párt csü-törtöki nevezetes ülésének legcsunyább, talán — ha ugyan lehet ennél megbot-ránkozottabb valami — az elvek föl-adását bejelentő vezéri szózatnál is visszataszítóbb jelenete volt, amikor Kossuth Ferenc hálátlansággal vádolta a nemzet jogai mellett hűségesen kitartó, becsületes függetlenségi képviselőket, megfenyegetvén őket: vigyázzatok, aki nem jön velem, az nem kap mandátu-mot! Közeleg az idő, talán a vártnál is korábban eljő, amikor a nemzetnek alkalma nyílik majd arra, hogy meg-főlebbezhetetlen verdiktjével kire mondja ki a hálátlant: arra-e, aki Kossuth Fe-renc személye iránt nem róttá le a kö-vetelt hálát, vagy arra-e, aki nem há-lálta meg a választó polgárságnak jó-hiszeműen előlegezett háláját, aki méltatlannak bizonyult arra, hogy Kossuth Lajos nevét és elveit az ajkára vegye. A történelmi jelentőségű eseményt kö-vetelő legelső vasárnap után ítélve, a nemzet verdiktje előreláthatóan az elv-tagadókra, a nemzeti jogok elárulóira fogja rásütöni a bélyeget, bizonyosságot téve egyttal arról is, hogy Kossuth Fe-rencnek mennyire nem volt joga erre az önteltségtől dagadó, immár a nagy-zási hőbort határára mozgó profeciára.

Levél egy kokottnak.

Nagyságos asszonyom!

Engedje meg, hogy még egyszer fel-vegyem elszakadt fonálunkat, mely régi paráságunktól datálódik. Ma még egyszer próbát teszek solidaritásom mellett s meg-kísértem vissza evezni az Ön édes kegyeibe. Nem védem alibimet, nem hivatkozom régi szerelmünkre, csupán még egy próbát teszek s ha ez sem sikerül, akkor isten neki, ker-sek más ideált; nem mondom le semmiről, nehogy azt higgye Nagyságos asszonyom, hogy bele akarok pusztulni szerelmembe? Szó sincs róla; csak keresek egy más ideált, ekinek hasonlítani kell kegyedre, vagy még szebbnek kell lennie.

Mert legyünk tisztába egymással, le-gyünk teljesen konzekversek. Nekem Ön tetszett, sőt ma is tetszik, habár már két hete nem láttam s ez nagy idő. De Ön mindannak dacára nekem tetszik. Értse meg Nagyságos asszonyom, én nem szerettem kegyedet, nekem Ön csupán és kizárólagosan tetszett.

Majd én mindjárt megmagyarázom az egész dolgot. Előre bocsájtom, hogy ha bántja a dolog, csak tépje össze már most a levelet. Csak tépje össze sens géne, ne féljen nem nézek oda.

Tessék csak visszaemlékezni a leg-utolsó három év alatt lefolyt választá-sokra. Az 1906-iki áprilisi általános kép-viselőválasztásokon — tagadhatatlan — nem kellett sokkal több hozzá, mint Kossuth Ferenc ajánló levele s a jelölt kenterben képviselő lett. De mért volt ez lehető? A nemzet éppen azokban a napokban szabadult föl a darabont-já-rom alól és menekült meg a nyílt ab-szolutizmus fenyegető borzalmaitól, az egész nemzetet áthatotta a függetlenségi eszmék szentsége, természetes tehát, hogy a függetlenségi programmal történt jelöltetés egyet jelentett a mandátum-mal. De annyi volt a törtető, hogy a kerületeknek tudniok kellett: kinek a szavában, kinek a függetlenségi mivoltá-ban bizzék meg? Ezért volt szükség Kossuth Ferenc ajánlólevelére. A nem-zet akkor még tele volt reménységgel, K ssuthot mint messiást ünnepeite, ak-kor még bizott Kossuthban, mert nem hitte, hogy Kossuth Ferenc valaha is el-árulja szent örökségét. Hogy sok eset-ben rosszul cselekedtek a kerületek, ami-kor megbiztak Kossuth Ferenc levelében, azt most látják legvilágosabban, amikor a maguk: függetlenségieknek nevező képviselők álfüggetlenségieknek bizo-nyultak.

Többet azonban, mint a jelölt füg-gelenségi voltának bizonyításánál, akkor sem jelentett Kossuth Ferenc levele. És

Hát tudja Nagyságos asszonyom, én láttam már sok hölgyet, sok szép hölgyet és volt is velük elég dologom, sőt bajom is teméntelen; láttam már kövéret, soványat, középezt. Láttam olyanokat, akik szépek profilban és „en fage” nem mutatnak sem-mit. Viszont láttam olyanokat, kik „en fage” gyönyörűen festettek és profilban nem ér-tek semmit. Sőt láttam olyanokat, kik egy-féleképen sem értek semmit sem profilban sem en fage. De ezekre persze nem igen voltam kíváncsi. Amint látja Nagyságos asszonyom sok hölgygyel volt dolgom és köztük sok félelvel is, csak egyet nem lát-tam még; aki profilban ép olyan szép, mint en fage. Akit, ha az ember profilban meg-szeret, ne ábránduljon ki belőle, ha az ar-cába akar tekinteni.

Ilyent kerestem én évekig. Rajongtam szőkért, barnáért, vörösért és feketéért: ra-jongtam „echt” hajuért és festett parókásért, de tetszeni egy sem tetszett. Ön az, akit én kerestem és feltaláltam. Ön tetszett nekem, ezt soh'sem tagadtam. Bi-onyítja az, hogy elválasztottam részeges férjéért, megmentet-tem egy éjjel egy csuf verekedés elől a Lujza-utcában, — melyet a férjével volt meg-vivandó.

Brrr . . . micsoda egy éjjel volt az Nagyságos asszonyom. Én nagyon sokat gon-

ha Kossuth Ferenc most azzal fenyeget, hogy: aki nem jön velem, az nem kap mandátumot! — ez már több mint ön-teltség, több mint nagyzási hőbort, ez már durva, goromba nemzetsértés, nyílt megtagadása annak az igazságnak, hogy a törvényhozó testület megalkotásának joga a királyon kívül a nemzetet illeti. Ezt a durva, goromba sértést meg fogja jegyezni majának a nemzet és hozandó verdiktje nem lehet más, mint ennek a sértésnek méltó megtorlása. De talán nem szükséges ennyire komolyan venni Kossuth Ferenc profeciáját. Kossuth Fe-renc ma töltötte be hatvannyolcadik életévét s így közel jutott az aggastyán-korhoz. Kossuth Lajos ugyan kilencve-két é ez korában is megőrizte minden-kitől megsodalt lángeszét, de hát Kos-suth Ferenc semmiféle tekintetben sem Kossuth Lajos. Talán az évek múlásá-nak kell betudnunk a fenyegetőzést? Mert hiszen csak éretlen gyermekek ké-rik vissza a bábruhát haragjukban. A képviselői megbízólevél azonban nem bábruha.

Bucsuzó főispánok. A nagy politikai hullámok első sorban az erősen exponált fő-ispánokat vetik ki. A hivatalos lap mai száma Fernbach Károly Bács-Bodrog vár-megye és Zombor szabad királyi város, gróf Vay Gábor Szabolcsvármegye, gróf Batthyány Pál Zalavármegye és Balla Aladár főispánok felmentését közli.

doltam akkor s azóta reá. Engem valósággal suggerál az éjszaka. A Lujza-utca. A leg-pszkosabb büntanyája a fővárosnak; még a levegője is fertőző. Itt találtam Önt Nagysá-gos asszonyom a legkritikusabb pillanatban a tiszteit férjeurával. Innen vittem kocsin, azon az emlékezetes 103. számú gummikere-kün az én köruti palotámba, ahol Ön öt hosszú hónapot eltöltött a legvirulóbb egész-ségben és melyet csupán azért hagyott el, mert felcserélte egy még jobb helyzettel.

Igaza volt Önnek, én helyeslem tettét, habár az én káromra történt, de helyeslem, mert ön egy kitünő okos nő. Egy igazi ke-reskedő szellem. Elveszi azt, ami a legjobb, legragyogóbb. Hallgatást parancsol szívének és vezetteti magát az ész által. Ez az igazi asszony. — Látja Nagyságos asszonyom, én minden gazdagságom dacára sem birtam volna elviselni, hogy kegyed kerek egy évet töltsön a Nilus mellett, Egyiptomban, a leg-pazarabb életmódot folytatva, hogy megren-dült egészségét helyrehozza. És a lovag Dong, ez kibirta. Hát én tisztelem, becsülöm s ami a fő, bámulom Önt. Igaz, hogy a bolondok azt mondják, hogy a pénz mellett szívnek is kell lenni; de hát ezek bolondok . . . Ön az okos Nagyságos asszonyom, a hideg, a jó-zan, aki az aranyak csörgésén kívül nem hall más semmit. Az is igaz, hogy a fiatal

Naponta friss készítményű, kiváló minőségű csokoládé desszertek és mindenféle cukorkák legolcsóbban sze-ri-rezhetők be

teasütemények

Első Debreceni Gőzcukorkagyár R. T.
városi üzletében, Fő tér, Tiszapalota.
Vasárnap egész nap nyitva.

A debreceni helypénz-szabályzat

Közgyűlés előtt.

A jog- és pénzügyi bizottság holnap délután ülést tart, melynek tárgysorozatán több érdekes tárgy szerepel. A bizottság most fog először érdemlegesen foglalkozni a város egy nagyérdéki ügyével, a városi helypénz-szabályzat megalkotásával, melyre nézve a tanács előterjesztést fog tenni. A fontos tárgy bizonyára nagy érdeklődést fog kelteni a bizottsági tagok körében.

Az ülés tárgysorozata különben itt következik:

Előterjesztés a helypénz-szabályzat megalkotása tárgyában.

Előterjesztés az u'cai szemét és póca anyagok szállítási határidejének, illetve házi kezelébe vételének 1911. év január hó 1-ére elhalasztása tárgyában.

Felelőzése a világitási és vízmű részvénytársaságnak a gáztartály munkálataira kiírt ajánlati tárgyalás eredménye felett hozott 14922/1909. számú tanácsi határozat ellen.

A debreczeni tisztviselő-telep szövetség kérvénye telekátengedés iránt.

Mérnöki hivatal jelentése Rácz Gyula tőcskerti földje eldarabolása, illetőleg a föld egy részének a város részére leendő megszerzés iránti kérvénye tárgyában.

Ifj. Nyári Mihály és neje felelőzése kaszáló rendezés ügyben hozott tanácsi határozat ellen.

Előterjesztés a fémipari szakiskola tanítói részére leendő ösztöndíj alapítvány

Debreczeni helypénz-szabályzat részvénytársaság kérvénye a vágóhídi vonalon a pályahasználati díj fizetése alól felmentése tárgyában.

Papp János gör. kath. tb. esperes kérvénye a templom terraszához téglasegély adományozása iránt.

Sopron sz. kir. város megkeresése a városi segély folyósítása iránt intézett feliratainak támogatása tárgyában.

A magyar városok országos kongresszusának megkeresése tagjai sorába belépés iránt.

A vasutasok gőzfavágó r.-t. kérvénye tűzifa szállítmányai után köveztvám mentesség engedélyezése tárgyában.

Katonka Dezső és társa hivatásos tűzoltók kérvénye a nyugdíj jogosultak közé leendő felvételük tárgyában.

hölgyek kíváncsi lenézéssel tekintenek önműre és a fogaik közt mormogják: „Kokott”; de hát ez sem baj. A fő az életben a pénz, a világra nem kell adni. Ha valakinek pénze van, annak jó barátjai is vannak; a pénz nemesít, rangot ad, boldogságot teremt; kinyitja a kinyithatatlan kapukat és ami a fő, boldogít, gazdagít, melegít.

Nagyon eltérünk a tárgytól, pedig szorosán mellette akartam maradni. De hát így van ez mindig és mindenben; az ember soh'sem azt teszi, amit akar, hanem mindig azt, amit nem akar. Ha én most azt cselekedném, amit akarok, akkor ezt a levelet egész egyszerűen összetépném, felülnék a legközelebb induló vonatra és vitetném magam ki, messze ebből a mi ködös országunkból, ki arra, amerre a hűtlen fecskék, darvak, golyák szálltak.

De amint mondom Nagyságos asszonyom, az ember soh'sem azt cselekszik, amit akar, így hát én sem azt cselekszem. Ne higgye, hogy pózok, sőt ellenkezőleg, én most a legigazabb és legprofánabb axiómákat mondom. Nem tudnék hazudni még ha akarnék sem, pedig akarok; istenemre mondom, hogy akarok.

Hanem én most felveszem az elejtett fonalat. Én békülni szeretnék Önnel Nagyságos asszonyom és ha számításom nem csal, úgy holnapután mi ketten már a „Jardin”-ban fogunk pezsgőzni. Hogy milyen számításom alapján kívánok én részesülni ebben a földi boldogságban? Hát csupán

A vivmányokat feladták.

Kossuth Ferenc védekezik.

A mai minisztertanács.

Ma délelőtt megint minisztertanácsra gyűltek össze a kormány tagjai. Ez a minisztertanács, éppugy, mint az előzők, csak folytatása volt a régi komédiának. Annnyiban különbözött a mai minisztertanácsi komédia az előbbiektől, hogy ezt mindjárt a bécsi audienciák után tartották. Előzőleg a miniszterek időt engedtek maguknak. Egyik is, másik is elutazott birtokára körülnézni, hogy mi ujság van ott? azután egy hétre összeültek tanácskozni, előre tudván, hogy majd nem végeznek semmit. Most sürgősebb a dolog.

Ennek oka az, hogy a komédia most már rövid lejáratu. Sietniök kell. Összegezik majd a semmit, amit Bécs adni hajlandó és ezt valamivé tömörítve, büszkén hirdetik majd, hogy ezen az alapon már elvállalhatják a végleges kinevezést. Céljukat el is fogják érni. Még ezen a heten minden valószínűség szerint meg fogják kapni a kinevezést s a jövő hónapban az ujonnan kinevezett kormányba fog mutatkozhatni a képviselőháznak is. A semmi pedig miből fog állni? A készfizesékből s a legobb esetben egy nemzetiszínű szalaggal a katonai zászlókon, ami nem hogy jobb volna a semminél, hanem annál jóval kevesebb. Elégedjek meg ezzel az országgal, ha tud. Ha pedig nem tud, akkor elégedjek meg azzal, hogy ujonnan kinevezett kormánya van. Hogy pedig ez a kormány mindennek behódol, amit Bécs akar, abban ugyan ebben az országban senki sem kételkedhetik.

Kezdődik a minisztertanács.

Ma délelőtt fél 11 órakor volt kitűzve a minisztertanács kezdete. Josipovich horvát miniszter azonban kissé eltévesztette az

időt s már délelőtt tíz órakor ott volt a kereskedelmi miniszteriumban. Akkor még Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter sem volt hivatalában. Körülbelül fél óra hosszáig várakozott, amikor megérkezett Kossuth Ferenc, majd utána Darányi és azután sorban eg másután a többi miniszterek. Mikor együtt voltak valamennyien, visszavonultak a kereskedelmi miniszterium tanácstermébe és megkezdődött a minisztertanács.

Negyed tizenkét órakor Márffy Albin államtitkár, aki a minisztertanácsban a jegyzőkönyvet vezette, eltávozott a minisztertanácsból. Ez azt jelenti, hogy a minisztertanács a folyó ügyeket negyed tizenkettőtől letárgyalta. A politikai ügyek és a helyzet megbeszélésére, amely ugylátszik, nem került bele a minisztertanácsi jegyzőkönyvbe csak azután került sor.

Tizenkét órakor félbeszakították a minisztertanácsot, mert ekkor már körülbelül 40-50 képviselő és néhány főispán gyűlt össze a kereskedelmi miniszteriumban, hogy Kossuth Ferencet 68-ik születésnapjára üdvözölje. Apponyi Albert kultuszminiszter jött ki előbb, utána lépett ki a teremből Kossuth Ferenc. A többi miniszterek a minisztertanácsi teremben maradtak.

Kossuth Ferenc üdvözlése.

Sághy Gyula intézett üdvözlő beszédet Kossuth Ferencnek, aki ezeket válaszolta:

— Természetes, hogy nehéz szívvel váltam meg attól a párttól, amelynek megteremtésében annyit fáradoztam. Nehéz szívvel váltam meg politikai otthonomtól, mert nem tudom, sikerül-e megint, hogy a pártnak a parlamentben abszolút többsége legyen. Nem akartam a szakadást, csak amikor azt nem lehetett elkerülni, mert nem tudtam, hogy abban a percben, amikor el fog dönteni, lehet-e a békés megoldást megteremteni, vagy pedig ellenzékbe kell mennünk. Mert úgy vélem, hogy abban a percben, amikor eldönt az a kérdés, együtt kellett volna lennünk. Aki igazságosan gondolkodik, megállapíthatja, hogy elmentem a türelem legvégső határáig annak elszívásában, hogy a pártban nem vagyok többé vezér, mégis a nevem alatt foynak olyan dolgok, amelyekért én felelős nem lehetek. Többször hangsúlyoztam, hogy a többségi pártnak nem lehet más feladata, mint mérlegelni kell a lehetőséget, küzdeni kell minden elérhetőért, anélkül, hogy azoknak megvalósulását naphoz, órához és perchez

volt, mint a gyöngytyuknak, mikor esőt jelez. A bácsim pedig a rendíthetetlen hazugságaival imponált: az képes volt szemhunyorítás nélkül olyan nagyot hazudni, hogy az ember egész egyszerűen belesápu t.

De Ön a harmadik, aki imponál nekem, én Önt egész egyszerűen bámulom.

Hát Nagyságos asszonyom engedje meg, hogy én Önt holnap délután meglátogassam, hogy a kedvező vagy kedvezőtlen elhatározását közölje velem, s ha megengedi, úgy a jövő héten együtt utazunk valamerre ki, ami ködös, unalmas hazánkából.

Es most eagedje meg, hogy befejezem leveletem abban a boldog reményben, hogy én leszek az a szerecsés immár másodszer, akit a jelentkezők lajstromán ceruzával meg fog jelölni. Mert ne higgye, hogy mi szeretjük egymást, ah dehogya, Önnel szükségem van én rá, a pénzemre és én nekem pedig Öre, ép úgy, ahogy szükségem van a kalapomra s ilyen hideg időben a télikabatomra.

Ugye elég konzekvens voltam; nem hazudtam semmit. Mi nem tudunk szeretni Asszonyom, s ha szeretnénk is, az csak olyan pillanatnyi fellebbőlés lenne. Mi afféle impressionistái vagyunk az életnek, egy cseppet sem komoly emberek. Az élet komédiai. Én a színpadon, ön az életben, de mindketten komédiások.

Kívánok minden jót kegyednek és ne sokat gondolkozzon a mi befejezett ügyünkön. „Au revoir Madame”. **Finis.**

lehetne a bankmozgás megszűnt, hetett viszonyok ten figyelem. Így között, utcába vállaltja maradnak azoknak választás arányát hogy nem ségi program kérdést a való közt. Doigozunk önállóság szerzőnk megszerése pillanaton életét bennetek velem.

A Kossuth és tanácsi tanács, András, aki az mond a

eredmény

dezték a

válaszol

Ké

elnökök

ezt mor

sába, m

az ujsá

válaszol

dolgot

A

hivatalo

nácskoz

A

kabinet

kerle S

niszter

és két

Albin

eson a

Bécs

Te

azok a

sem bi

kódésé

Wekerl

cégtől

vetelik

az alál

vetelés

arra

nek

szem

arra

azt

hogy

kyél

orsz

tisz

köl

orsz

lehetne kötni. Ezek a volt elvtársak, akik a bankmozgalmat vezették, az utóbbi időben megszűntek az én társasaimat követni. Lehetett volna folytatni a mozgalmat taktikai viszonyok segítségével, de én, bár ismételtten figyelmeztettem őket, nem hallgattak rám. Így történt, hogy választanom kellett a között, hogy a párt az én nevémmel zsákutcába vezesse a nemzetet, vagy hogy ne vállalja a felelősséget. Azért elveim megmaradnak és nem fogok megszűnni küzdeni azoknak a megvalósítására, de meg fogom választani a küzdelem idejét, módját és arányát. Mert ha beismerjük ugyanis azt, hogy nem lehet megvalósítani a függetlenségi programot, akkor nehezen lehet egy kérdést kiválasztani és annak neptéri időhöz való kötése miatt alkotmányosságot előidézni. Dolgozunk az önálló bankért és a gazdasági önállóságért, azon leszünk, hogy ha nem szerzünk is meg mindent, de amit lehet, azt megszerezzük. A nemzetek életében az évek pillanatok és az ilyen pillanatokért a nemzet életét nem lehet kockára tenni. Kérlek benneteket, hogy teljes bizalommal legyetek velem.

A minisztertanács folytatása.

Kossuth Ferenc üdvözlése után Kossuth és Apponyi visszavonultak a minisztertanács terembe és folytatódott a minisztertanács, amely két órákor ért véget. Először Andrássy jött ki a konferenciáról a szobából, aki az összesereglett újságíróknak ezeket mondta:

— Odafenn készítik a kommunikét az eredményről.

— Létrejött-e a megegyezés? — kérdezték az újságírók.

— Mi már régen megállapodtunk — válaszolt Andrássy.

Későbbben Wekerle Sándor miniszterelnököt fogták körül az újságírók, akiknek ezt mondta:

— Belementünk a részletek megvitatásába, mint az ilyenkor szokás.

— Van-e megállapodás? — kérdezték az újságírók.

— Hát hogyan volna lehetséges — válaszolt a miniszterelnök — ilyen nagy dolgot olyan rövidesen befejezni?

A Magyar Tudósító a következő felhivatalos jelentést adta ki a miniszteri tanácskozásról:

A mai minisztertanácson, amelyen a kabinetnek valamennyi tagja részt vett, Wekerle Sándor miniszterelnök elnökölt. A minisztertanács fél tizenegy órákor kezdődött és két óráig tartott. A jegyzőkönyvet Márfi Albin államtitkár vezette. A minisztertanácson a kibontakozás lehetőségét tárgyalták.

Bécsben nem biznak Kossuthékban.

Tehát valóban bizonyították mégis azok a hírek, hogy Bécsben egy csöppet sem biznak a kooperációs társaság működésében. Annyira nem biznak, hogy Wekerle—Andrássy és Kossuth bejegyzett cégtől a legmesszebb menő garanciát követeljük. Bécsi híradások szerint a korona az alábbi pontokban foglalja össze követelését a kormányval szemben:

1. Vállaljon garanciát a kormány arra nézve, hogy későbbben sem lépnek föl semmiféle követeléssel Bécsben szemben.

2. Vállaljon garanciát a kormány arra, hogy amit most Bécsben beígértek, azt teljesíteni is képesek lesznek.

Adjon garanciát Kossuth arra, hogy pártjával fusionálni fog Rakovszkyékkel, Wekerlével és Andrássyékkel?

Csinos kis három pont ez s az ország választóközönsége most ebből tiszta képet alkothat, hogy milyen erkölcsi züllésbe vinné ez a társaság az országot ha a polgárság követné őket.

Justhék-tábora izmosodik.

Amíg a kormány kétségbeesetten

tanácskozik s egyre kapják a kellemetlen ordre-kat, addig a hatalmas Justh-tábor óriás lépésekkel törtet előre. Az ország választópolgársága úgy látszik már eddig is letudta vonni a konzekvenciákat s az ország különböző részeiről, választókerületek, függetlenségi körök, sorra jelentik be a Justh-párthoz való csatlakozásukat. A tények beszélnek itten, nem pedig a népamító bombasztok.

Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy a vidéken eddig már 1—15—20 helyen tartottak népgyűléseket s elhatározták, hogy teljes szívvél-lelékkel a Justh-párthoz csatlakoznak.

A mai napon: a tiszaháti, ujszentannai és torjai választókerület polgársága jelentette be a Justh párthoz való csatlakozását. A nagyenyedi és marosvásárhelyi függetlenségi párt lelkes táviratban jelentette be, hogy Justhékval vannak.

„Kézzele festett valódi képek“.

*

Nap-nap után feljajdulnak a műértő egyének, körök, komoly lapok a képzőművészetek terén történő azon kabarázások, kiállítások, képelárusítások ellen, — miket gyanus egyének a című irt szavakkal hirdetnek. Hihetetlen, de tény, hogy ezen szavaknak, — melyek sokkal ostobábbak annál, mintha valaki rabvallató csig kerti vinkóját „Valódi szőlőből préselt bor“ címmel akarná a tokaji nektár versenytársává tenni, — művelt emberek is felülnek, s a festészet kabarájának salkáját műremekeknek tekintik, hiszik s vásárolják! Sajnos, de ép a képzőművészeti alkotások megértésének, mérlegelésének, megbecsülésének terén egész társadalmunk úgy el van maradva, hogy egyszerűen hihetetlen. Még az új párok lakásaiban is, melyekben a butorok némi leg szépek, rosszullet fogja el az embert, ha a falakon levő képekre tekint. Most rossz mázolásért ad a magyar 100 koronát, de jó képért 200-at nem! Debreczen sem kivétel az előbbi irotaik alól.

A Műpártoló Egyesülete, mely hivatalosan a város társadalmának, évenként magas művészi színvonalon álló kiállításokat szokott rendezni, — de ott alig vesznek képet, hisz nincsen ügynök, ki az éldozatokra szösz azokat. De meg ki is ad Debreczenben állandó művészi értékű képért, szoborért 2—300 koronát, hiszen kell egy tisztes hordandó kalapra, néhány bálban használható ruhára, piros színű előadásokra!

De azért művészi kifejezésekkel, bírálatokkal úgy dobálózik az is, aki azt sem tudja valójában, hogy mi a kép, — mint a játészó a football labdával. S mikor aztán megnyílik egy olyan — ugynevezett kiállítás — mint nemrégiben a Vármegeházban volt, melyet olyan ékesen festett plakát hirdet, hogy összetakolóját az Ördög-szigetre kellene száműzni, — akkor oda megy a magyar s mikor az élelmes üzér holmi szánandó mázolásról bebizonyítja neki hogy az kézzel van festve, kinyílik erszénye.

Csak az idén hány ilyen kiállítás volt Debreczenben, mennyi lom jutott onnan „szalonok“ falaira, Isten a megmondhatója! Csak az a biztos, hogy ha közönségünk szemé nem nyílik ki s továbbra is zugkiállításokon vásárol, olyan lesz Debreczen lakásainak belseje, mint a város külseje: tiszter kisebb városoknál elmaradottabb, izléstelen, szánalmas.

Kérjük a közönséget, kísérvé figyelemmel azok működését, kik izlését nemestíteni akarják s kerüljék azok kísértését, kik valódi, kézzel festett tákolmányt akarnak vásárolni, igaz, hogyha kívánja, aláíratajk akár Munkácsy nevét is.

yj.

A Szent István-napi gyilkosság a debreczeni esküdtszék előtt.

Fegyházra ítelték Molnár Józsefet.

A tanyai merénylet.

A debreczeni esküdtszék novemberi ciklusának második napján került tárgyalás alá az a megrendítő s vakmerő kezdetlenséggel elkövetett gyilkosság, amelynek áldozata egy, városszerte jólismert debreczeni gazdálkodó: Erdődi Dániel birtokos volt. A gyilkosság augusztus 20-án éjjel történt Erdődi tanyáján, az elvetemült gyilkos pedig a földbirtokosnak alkalmazottja, Molnár József 17 éves, hajdusámsoni születésű földmunkás volt. Egy szabálytalanságból kifolyólag a földbirtokos megfenyítette alkalmazottját, a ki bosszút forralt s még az éjszaka alvás közben megölte gazdáját.

A gyilkost csakhamar elfogták s ma került a vádlottak padjára.

A kihallgatott tanúk előadták, hogy Molnár József a gyilkosság napján ittas állapotban volt s mert a vádlottnak az az állítása beigazolódott, hogy Erdődi tényleg kemény kifejezésekkel illette a vádlottat, a bíróság, az esküdtek verdiktje alapján s az enyhítő körülmények tekintetbevételével három évi fegyházra ítélte Molnár Józsefet. Az ügy előzményeiről s a tárgyalás lefolyásáról a következőket jelenti tudósítónk:

A megfenyített munkás.

Ez év augusztus 20-án, Szent-István napján végezték Erdődi Dániel birtokos sámsoni tanyáján a cséplési munkálatokat. Valamennyien szorgalmasan dolgoztak s a délután folyamán kiment a tanyára Erdődi is, hogy felügyeljen. Este, a jól végzett munka után, a földbirtokos egy kis mulatságot rendezett a munkások számára s a gazda maga borozgatott el velük. Későbbben megjelent a mulatozók között Molnár József 17 éves suhanc aki ittas állapotban kötekedni kezdett a gazdájával Erdődi megelégette a fiu feleségét s a munkások előtt keményen lehorodta őt, sőt aposztrofálhatatlan kifejezésekkel is illette.

A gyilkosság terve.

Amikor a mulatozás véget ért, Erdődi elvált munkásaitól s a tanyán, egy szénaboglya aljában feküdt le aludni. A megpironogatott munkást nagyon bántotta, hogy gazdája, társai előtt annyira leszidta — s egy meggondolatlan pillanatban elhatározta, hogy megöli Erdődi Dánielt.

A gyilkosság.

Sokáig bolyongott a tanya körül, míg végre odaért a boglyához, amelynek alapjában nyugodtan aludt Erdődi Dániel. Egy pár pillanatig tusakodott magában, hogy elvégezze-e rettenetes tettét. Végre is odalopdózott az alvó Erdődi Dánielhez s a kezében levő vasszóval addig ütötte az alvó földbirtokos fejét, amíg a szerencsétlen ember kiszenvedett.

Reggelig feküdt ott a gazda, nagy vértócsában. A hozzátartozók csak késő délután akadtak rá Erdődi Dánielnek borzalmasan összevert holttestére. Molnár Józsefet, a gyilkosságot utáni napon a csendőrkök elfogták s bezárították a debreczeni ki. ügyészségi fogházba.

A tárgyalás.

Ebben az ügyben ma volt az esküdtszéki tárgyalás Hoffmann József elnöklete alatt.

Szavazó-bírák: Horváth István és Nagy Kálmán, ügyész Tóby Mihály dr.

A tárgyalásra a következő esküdteket sorsolták ki: Báthori József, Berzöfy Vince, Csapó Péter, Dobi János, Gál József, Grósz

Nagy Ferenc, Mezei Gábor, Molnár István Öry János, Szolnoki Lajos, Telky Mátyás, Kurián Gyula Pótesküdt lett: Aufrecht Vilmos.

Az általános kérdések után a vádlott sirva vallotta be bűnösségét.

Elnök: Miért követte el a gyilkosságot?

Vádlott: Nem voltam beszámítható állapotban, mert aznap folyt n itam. De tulajdonképpen azért követtem el a tettet, mert Erdődi Dániel anyámat szidalmazta. Ez annyira elkésértett, hogy elhatároztam, hogy megölöm a gazdám.

Elnök: Nem ébredt föl Erdődi, mikor először megütötte?

Vádlott: Nem ébredt föl, mert ha ki nyitotta volna a szemét, talán nem ütöttem volna tovább. Azután elmondta a vádlott, hogy másnap annyira megbánta tetteit, s ha a cserdörök el nem fogták volna, úgy maga jelentkezett volna a hatóság előtt.

— Csak anyámat ne szidta volna — mondotta — nem nyultam volna hozzá.

Kéri a bíróságot, hogy enyhítő körülményül tudják be, hogy a gyilkosság napján részeg volt.

A tanuvallomások.

Ezután a meggyilkolt feléségét Erdődi-nét hallgatták ki az, asszony azonban semmiféle felvilágosítást nem tudott adni arra nézve, hogy miként történt a gyilkosság.

— Az uram — ugymond — elment hazulról a tanyára Reggel sem érkezett vissza. Ezen nem is lepődünk meg annyira, mert hiszen megtörtént már, hogy az uram, ha dolga akadt, nem jött haza a tanyáról. Későbbben azonban már türelmetlenkedtünk s reggel tájban találták meg szerencsétlen férjem holttestét.

Gábor István volt a következő tanu, aki eladta, hogy a Molnár József a gyilkosság napján teljesen részeg volt s amit beszélt vagy amit tett, azt nem tehette beszámítható állapotban.

Elnök: Nem emlékszik mondott-e valamit Molnár, amikor Erdődi összeszidta?

Tanu: Tudom, hogy zugolódott s ha jól emlékszem, körülbelül olyastételt mondott, hogy

— Majd megtanítom én őtet!

Délben a vád- és véd-beszédekre került a sor, az esküdteket pedig délutánj oktatták ki. Három órakor vonultak vissza az esküdtek tanácskozására. A polgári bírák verdiktjükben *bűnösnek* mondták ki Molnár Józsefet, mire a szakbíró, az enyhítő körülmények tekintetbevételével a vádlottat három évi fegyházra ítélte s ebből két hónapot kitöltöttnek vettek. Az ítélet jogerős.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes címtárát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

Irodalom.

Csokonai születésnapja. Mint már jelentettük, a Csokonai-kör november 17-én szerdán délután 5 órakor az Arany Bika dísztermében Csokonai Vitéz Mihály születésnapja alkalmából felolvasó ülést tart a következő műsossal: 1. Csokonai nyitány, előadja Rácz Károly zenekara. 2. Megnyitó beszéd, mondja Tüdős János dr., a Csokonai-kör alelnöke. 3. A tihanyi ekhóhoz. Férfikarra átírta Mácsai Sándor, előadja a Debreczeni dalegylet. 4. A Csokonai-kultuszról. Irta és felolvassa Komlosy Artur, a Csokonai-kör alelnöke. 5. Költemények. Irta és felolvassa Jánosi Zoltán, a Csokonai-kör választmányi tagja. 6. Csokonai és Arany. Irta és felolvassa: Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára. 7. Költemények. Irta és felolvassa Szávay Gyula, a Csokonai-kör főtitkára. 8. Esküvés. Férfikarra átírta Mácsai Sándor. Előadja a Debreczeni dalegylet. Tag és hozzátartozója belépti díjat nem fizet. Nem tagnak a belépti díj 1 korona, deák-jegy 20 fillér. Jegyet válthatni Tóth Béla körüli pénztáros gyógyszerárán és este a pénztárnál.

A Nyugat Ignotus, Osváth Ernő és Fenyő Miksa irodalmi szemléjének november 15-iki száma feltűnést keltő gazdag tartalommal jelent meg. Gyulai Pálról Schöpfung Aladár cikket, Ady Endre verset irt. A Nyugat e száma „Vacsora” címen egyfelvonásos szindarabot közöl Molnár Ferencről. A füzet tartalma a következő: Schöpfung Aladár: Gyulai Pál. Ady Endre: Harcos Gyulai Pál, vers. Beck Ö. Fülöp: A gödöllőiek. Molnár Ferenc: Vacsora, szindarab, 1 felvonás. Nagy Zoltán: Az ismeretlen ember, vers. Adorján Andor: Párbeszéd Anatole France házasságáról, valamint az irodalom eliparosodásáról. M. ricz Zsigmond: Sárarany, regény, IV. Szép Ernő: Versek. F. Kafka Margit: Taifun. Móricz Zsigmond: Taifun. Lengyel Menyhért: A jó színész. Ady Endre: Versek. — **Figyelő:** Schöpfung Aladár: Szüry Dénes. Lengyel Géza: Rákóczi emléke. Oláh Gábor: Petőfi képzelete (Nagy Zoltán). Füst Milán: A Taifun rendezéséről. — Beküldött könyvek jegyzéke. — A címlapon Beck Ö. Fülöp Mikos-érmének reprodukciója. — A Nyugat előfizetési ára fél évre 10 korona, egész évre 20 korona. Mutatványszámot kívánatra készséggel küld a kiadóhivatal (Rákóczi-ut. 9)

A téli orfeum.

*

Antonius, mikor a gyászbeszédét mondta Caesar, kitűnő közös barátunk fölött, a megszólalásig tévedett, ha azt hiszi, hogy neki több joga volt ahhoz, hogy gyászbeszédet tartson, mint nekem, amikor az orfeumot tettem. Antoniusnak azért volt kevesebb joga, mert ő nem volt ottan a Caesar keresztelődjén, én pedig ott voltam az orfeumén. Ezért a kis súlyos anakronizmusért: Caesarért meg a keresztelődért csak az vessen rám követ, aki még sohasem látta a színházban *Lisitrátát* teljes villanyvilágítással. De hát nem ez itt a lényeg. Hanem az orfeum.

Van egy öreg magyar közmondás. Ez az, hogy: ha a vége jó, minden jó. Ezt a közmondást mindenre használják. Mindenre. Értik ez alatt azt, hogy nem baj, ha valami rossz, valami nagyon rossz, csak a vége legyen jó, akkor minden jó. Nem kutatom most azt, hogy abszolútbecsü-e ez az igazság, de az bizonyos, hogy én nem hiszem. És fogadom, hogy Irmay Béla, akinek az életre való — igaz, hogy nem erre az életre való — orfeumát tettem, szintén nem hiszi.

Mért ily korán? Két hét az időtartamok közül az, amelyik a rövidegénéül fogva a legutálatosabb mindenkinek. Egyedül a liezonok azok, amelyek két hétig eltartva, kedvesek és van bennük valami varázs. De ha az orfeum, az ugynevezett téli orfeum tart el két hétig, hát ebben kérem szépen, nincsen abszolút semmi varázs. Pedig az orfeum vasárnap este beszüntette az előadásait, egy egyszerű operett keretében, amelyben a

szereplők:

Jupiter (isten)	Végh Gyula
Brutus (álarccal)	Zilahy Gyula
Caesar (adminisztrátor)	Irmay Béla
Antonius	Én

Az operett, mint a régi időkben, ha nem is március, de november Idusán játszódik le. Röviden a következő a mese, de a szebb részletek szösz szerint jönnek. Így mindjárt az első:

I. jelenet.

Jupiter: Hozzatok tüstént két nadrágot és három mellényt, de sok gomb legyen rajtuk!

(Megtörténik.)

Jupiter: (sorra haladva a gombokon) Megadom, nem adom, megadom, nem adom. Az utolsó gomb nem adomra jött ki és Jupiter megfogalmazza a következő levelet: T. C.

Caesar urnak.

Tekintettel arra, hogy télen a színházon kívül semmi sem játszhatik, tekintettel továbbá arra, hogy a gombok a nem adomra jöttek ki, szigorúan megtiltom önnek, hogy előadást tartson, mely előadásra két jegyet még ma délelőtt elküldjön.

Jupiter m. k.

V. felvonás.

Brutus: He he he. Olyan rossz az orfeum, hogy még többen járnak a színházba, mint eddig. Ha csurran, akkor cseppen is. Ami kifolyik az orfeumon, az befolyik a színházon. Ilyen a világ folyása.

(A függöny ijedten legurul.)

II. felvonás első jelenet.

Brutus: Hanem kedves Caesarkám, az nem jól van ám. A Bika erősen zaklatja Jupit az engedélyért, aki ezt meg is adja. Eddig ami ki folyt, az befolyt. De mi lesz ezután?

Caesar: Tudod mit, te le fogsz engem szurni, azt fogod mondani, hogy nem enged játszani magadat, azaz, hogy engem, mert nem egedsz magaddal játszani. Így a Bika orfeum is le lesz szurva.

Brutus: Óriási!

(Átszellemülnek.)

VIII. felvonás hetedik jelenet.

Brutus: Nem török tovább. Le a zsarnokkal! (Leszurja.)

Caesar: Te vagy az apám Brutus? (Ravaszul mosolyog és kileheli az összes orfeumi nők és művészek lelkét, magát azonban ravaszul nem)

III. felvonás utolsó jelenet.

Antonius: Temetni jöttem Caesart, de dicsérni is. Brutus ur ne mosolyogjon. Maga ezt jobban érti, mint én!

(Görögtűz. Az üzlet és a ravaszság istene bekötött szemmel, mint Justicia, átvonul a színen. Függöny le.)

Az operett megzenésítésének a jogát eladja:

Lals.

A zugtanárok.

A budapesti bizonyítvány-hamisítás.

„Pedagógusok” a vádlottak padján.

A magyar államvasutak igazgatósága néhány hónappal ezelőtt följelentést tett a rendőrségen azért, feltűnt a Máv. előtt, hogy a fővárosban igen sokan foglalkoznak magánvizsgákra való előkészítéssel.

Az előkészítő zugtanárok, akik hirdetésekkel árasztották el az országot, leginkább azok közül toborozták klienseiket, akik kellő képesítés nélkül a vasuti pályára igyekeztek jutni. Az előkészítők működését nagyon megzavarta az a miniszeri rendelet, amely meghagyta, hogy Budapesten csak az tehet magánúton vizsgát, aki rendes foglalkozást és legalább hat hónapi itt lakást be tud igazolni.

Ez a rendelet lehetetlenné tette, hogy a vidékiek néhány napi Budapesten való előkészület útján vizsgát tettek volna. A zugtanárok azonban nem jöttek zavarba, hanem hamis illetőség és alkalmazási bizonyítványokat szereztek be azok részére, akiket ezeknek az írásoknak a hiánya megakadályozott volna a vizsgálat letelésében.

A visszaélések 1905. és 1908. év között

érték el a tetőpontjukat. Később az előkészítők a tanfelügyelőséggel is bizalmasabb viszonyba jutottak és ott is meg nem engedett dolgokat vittek keresztül.

Korányi György segédtanfelügyelő, ennek tollnoka, Földes Géza polgári iskolai igazgató, Balog Márkus polgári iskolai tanár és egész sereg bizonyítvány-doktor van a bizonyítványhamisításokban kompromittálva, — akik ellen közokirathamisítás, megvesztegetés és hivatali sikkasztás miatt emelt vádat a királyi ügyészség.

A vádlottak védői Edvi Illés Károly, Vázsonyi Vilmos, Bródy Ernő, Dési Géza, Baumfeld Lajos és Tarján Mihály a vádirat ellen kifogásokat adtak be a törvényszék vádtanácsához, amely a bonyodalmas ügy tárgyalását ma kezdte meg dr. Langer táblabíró elnöklésével. A vádtanácsi tárgyaláson, amely több napig fog tartani, dr. Vargha alügyész képviseli a vádat.

Az ügyész, a mai tárgyaláson Korányi György segédtanfelügyelő és Földes Géza tollnoka ellen megvesztegetés címén emelt vádat. Közokirathamisításért tizenhárom tanár került a vádlottak padjára. A tárgyalást holnap folytatják.

Megbízható címtár csakis a Debreceni Független Újság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis nyí kaphatja meg, ha a lapot járátja előfizetőnek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Színház és Művészet

A színház műsora.

SZERDA: Iglói diákok, operett. C) bérlet.

OSZTÓRTÓK: Hanka, vigjáték Bemutató előadás.

A) bérlet.

PÉNTEK: Hanka, vigjáték. B) bérlet.

SZOMBAT: Hanka, vigjáték. C) bérlet.

VASÁRNAP: Dollárkirálynő, operett. Este Tüskérözsa, operett. Bemutató előadás. Ktsbérlet

A Zenekedvelők Társaságának első koncertje. A Zenekedvelők Társaságának pénteki első hangversenye méltó folytatása lesz a múlt évi felejthetetlen estéknek. E hangversenyen ének, zongora, hárfa és hegedű szőlőn kívül ugyane hangszerekből összeállított trio és quartett is lesz, amit városunk zenekedvelő közönségének még nem volt alkalma hallani. A tagsági jelentkezés Csáthy Ferenc könyvkereskedő urnál még folyton tart. A szerda estig jelentkező új tagok a rendelkezésre álló tervrajzon maguk választják meg helyeiket. Nem tagok részére a belépti díj 4 korona. A tagsági igazolványok és jegyek Csáthy Ferenc urnál átvehetők. A műsort postán kapják meg a társaság összes tagjai.

A színházi bizottság szombaton délután 5 órakor a városháza kistanácsstermben ülést tart. Az ülésen a bizottság a szintársulat tagjai felett fog kritikát gyakorolni.

Hanka. (A színházi iroda jelentése.) Japolszky Gabriella a varsói színházban színrekerülő erkölcsi rajza, melynek eredeti címe *Moralnosa pani Dulskiey*, következő kiadásban kerül színre csütörtökön: Dunki — Győre, Dulakné — Gerő Ida, Hessa — Huzella, Mela — Báthori, Fbiskó — Kemény, Tadrakóráné — Szilágyi Berta, Hanka — Gazdi Aranka, Julcsericzné — Hahnel, Egy lakó — Gyöngyi Jolán.

Iglói diákok. (A színházi iroda jelentése.) Ma este a szintársulat is ünnepli Csokonai V. Mihály emlékét. Az előadás előtt Gazdy Aranka elszavalja Szabolcska versét, a *Csokonai emlékezete* című szép költeményét; utána Farkas Imre nagy sikert aratott eredeti daljátéka kerül színre negyedszer. Ez előadásra a szerző újból lerándul hozzáuk.

Tüskérözsa. (A színházi iroda jelentése.) Jakobi Viktornak a Király színházban nagy sikert aratott szép zenéjű operette foglalkoztatja az énekes személyzetet. A címszerepet Szilassi Etel adja.

A hadházi gyilkos legényt szabadlábra helyezték.

A vádtanács határozata.

Nagy eseménye volt Hajduhadháznak október 24 én az a véres mulatság, amelyen Váradi Sándor, egy ottani jómódu mészárosnak fia, agyonütötte Batory Gábor fiatal hajduhadházi legényt. A legények, akik régebben a legjobb barátságban éltek egymással, „a közös ideál” miatt idegenedtek el egymástól. Mindketten egy leányt szerettek s Váradi Sándor úgy találta, hogy az egyiknek ki kell térni a másik útjától.

Az elmúlt hónap végén, amikor a hajdudorogi fiatalság nagy tánomulatságot rendezett, éppen kedvező alkalom kínálkozott Váradi Sándornak, hogy vetélytársával leszámoljon.

A mulatság után szóváltásba elegyedett Váradi Sándorral a szóváltás hevében Váradi Sándor elkapta bicskáját s azzal összevissza szurkálta társát, aki bele is halt sebébe. A gyilkos legényt a csendőrök elfogták s bezárították a debreceni királyi ügyészség fogházába.

A debreceni törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott a gyilkosság ügyével s a vizsgálati fogságban levő vádlott védőjének: Kardos Samu dr.-nak kérelmére és indítványára Váradi Sándort kétezer korona biztosíték letétele ellenében a vádtanács szabadlábra helyezte.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes címtárát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

HIREK

A bajor hercegnő köszönete. A nyár folyamán több napot töltött Debreczenben Lajos bajor trónörökös felesége. Hazautazása után levelet írt Kovács József polgármesternek s megkérte, hogy küldjön Debreczen városáról egy képes albumot. A polgármester a minap készséggel tett eleget a főhercegnő kérésének. Ma a következő levelet kapta Kovács József polgármester Münchenből:

München, 1909. nov. 13.

Nagyságos Polgármester ur!

Ő kir. fensége, Lajos bajor herceg neje nagyon megörült a küldött debreceni albumnak, amelynek gazdag illusztrációi felujtították lelkében az ott eltöltött szép napok emlékét.

Fogadja Nagyságod ő fensége hálás köszönetét.

Mély tisztelettel

G. Ferchel

alezredes.

Ülések a kereskedelmi és iparkamaránál. A debreceni kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi szakosztálya ma délután tartotta meg közgyűlés előkészítő ülését Falk Lajos elnöklete alatt. A tárgyalás ügyek közül kiemeljük: a törlesztéses ipari hitelről való gondoskodást, amely ügyben a szakosztály azt javasolja, hogy az elnökség dolgoztasson ki egy körülményes javaslatot a magyar iparnak a hosszú lejáratu kölcsönökkel való táplálása tárgyában. Ugyanígy tanulmány kidolgozását tartja szükségesnek a szakosztály az érdekképviseleteknek a külkereskedelmi feladatokat intéző központi szervének felállítására tárgyá-

ban. A választott bíróságok intézményét a szakosztály szükséges és üdvösnek tartja és annak a kebelében leendő felállítására iránt megokolt tanulmányt fog a miniszter ur elé terjeszteni. A mértékhitelítési folyton szaporodó panaszok ellen győtes orvoslást kér. Ezenkívül több kereskedelmi jogi szakvéleményt álapított meg és végeladási ügyet intézett el. Holnap délután a kamaránál szakértekezlet lesz a kereskedelmi választott bíróságok ügyében.

Thaly Kálmán arcképe. Ismeretes dolog, hogy a város közgyűlése elhatározta, hogy megfesteti Thaly Kálmán, a város első kerületének volt nagynevű képviselője arcképe. Ehez a határozathoz képest Kovács József polgármester ajánlattételre hívott fel több Debreceni festőművészt. A polgármester még nem döntött, hogy kit biz meg a kép megfestésével.

A szegényügyi bizottság ülése. Szegényügyi bizottság ma délután 4 órakor Oiaóh Károly elnöklete alatt ülést tartott, melyen segélyezési és folyó ügyeket intéztek el.

A cherry nagy bányakatasztrófa. Cherryből (Illinois) táviratozzák: A tárnabejáratot, amelyet elzártak, hogy a bányában dühöngő tüzet elfojtsák, ma ismét kinyitották. A mentőlegénység háromszor leszállt, anélkül azonban, hogy áldozatokat talált volna, miután a tűz újból lángkapott. A tárna bejáratát ismét be kellett zárni. Nincs többé remény, hogy a beszorultakat megmenteni lehessen.

A munkásgimnázium megnyitása. A debreceni munkásgimnázium fojó hó 17 én, szerdán este nyílik meg az ipartestület dísztermében. Az előadás 8 órakor kezdődik.

Háromszoros öngyilkossági kísérlet. Berlinből táviratozzák: Groski József 43 éves ügyvéd, ki tegnap Krakkóból Berlinbe érkezett, háromszoros öngyilkosságot kísérelt meg. Először is szublimált akarta magát megmérgezni és amikor ez nem sikerült, egy tompa borotvával ötven szurást és szurt sebet ejtett magán. Minthogy nem verezett el, egy fürdőbe vitette magát, hol beült a fürdőkádba és a víz alá dugta a fejét, hogy megfulladjon. A szerencsétlen ember elvesztette eszméletét, de nem halt meg. A fürdőszolgák, akik észrevették a szándékát, megmentették és ápolás végett kórházba szállították.

A nap halottal. A debreceni állami anyakönyvi hivatalnál a mai nap folyamán a következő halálesetek jelentettek be: Bardócz N. róm. kath. 1 napos, Fülöp Jánosné ref. 66 éves, Nagy László ref. 13 hónapos, Selmeczi János ref. 2 éves, Páskuj Mária g. kat. 2 hónapos.

Rablóbanda Tiszaföldváron. Veszedelmes közbiztonsági állapotok uralkodnak a közeli Tiszaföldvár községben. Tegnap ismeretlen tettesek a polgári alaptársulatnál törtek be, ahol megfúrták a Wertheim-szekrényt, amelyből 1715 koronát készpénzben s az összes takarékbetétkönyveket elrabolták. Néhány nappal ezelőtt a nagyvendéglőbe törtek be, majd a Laczkó uradalom cselédekének összes aprójószágait vitték el. A lopásokat bejelentették az alispáni hivatalnak és a község előljárósága községi rendőrség felállítására kért engedélyt.

Megszökött elmebeteg. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Az utóbbi időben megdöbbenve konstatálják a rendőrség, hogy a lipótmezői tébolydából nap nap után szöknek meg az elmebetegek. A rendőrség, bár szigorúan felhívja a kórház igazgatóságát, hogy ne adjanak vétkes könnyelműségükkel újabb és újabb nyomozási munkát. A felszólításnak azonban igen kevés eredménye volt. Az örök felegyelmeletlenség következté-

ben történt az, hogy az éjjel az országos elmeorvosintézetből ismét megszökött egy nehéz beteg. Az illetőt, mint az intézeti átirat jelenti, Heimann Miksának hívják s 33 éves volt. Amikor megszökött, rajta volt az intézet egyenruhája. Most keresik, hogy újból visszaszállítsák az éltha'ottak szomorú hajlékába.

— **Feltört pajta.** Sáránci tudósítónk jelenti, hogy tegnap éjjel feltörték Vég Imre ottani lakos pajtáját és a benne levő két kas mézet a dongóval együtt elégették, a télére elrakott szőlőt a földre leverték és széttaposták. A kár jelentékeny. A vizsgálatot megindították.

— **Végladás egy főtéri nagy cipő üzletben.** Glück Ede Piac utcai cipő-üzletében végladás van. Az összes raktáron levő férfi, női és gyermekcipők rendkívül olcsón lesznek kiáruulva. Kossuth-utca sarkán.

— **Tűz Püspökladányban.** Tegnap éjjel 2 órakor Püspökladányban Pangó János háza kigyuladt. Egy új kemencét már három nap óta fűtöttek és hogy jobban kiszáradjon, a kemencében több volt a fa, mint a fal. Innen keletkezett aztán a tűz: a fa átmelegedett és nagy lángot vetett maga körül. A padláson levő gabonakészlet mind elhamvadt. A kár pár ezer korona.

— **Astorné vagyona.** Newyorkból jelentik, hogy az Astor házasság válópöre most nyert bafejezést. John Jakab Astor elvált neje számára egy newyorki banknál negyven millió márkát helyezett letébe végkielégítésül. A házastársak azonkívül megegyeztek, hogy a fiúgyermeket az apja, leányukat pedig az apja fogja neveltetni. Astorné, hír szerint, állandó tartózkodásra Londonba utazik.

— **Kasszafurás a fővárosban.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Tegnap éjjel a polgári rendőrök elfogtak egy gyanus alakot. A gyanusnak volt egy társa is, de az elmenekült. A gyanu nem volt alaptalan, mert a gyanusítottnál betörésszármokot találtak. Mindent, ami kasszafuráshoz kell. Alig, hogy a főkapitányságon kihallgatták a mindent tagadó és nagyban méltatlankodó gyanusítottat, megszólalt a telefon és egy rendőr jelentette, hogy a Nagydíófa-utca 7. számú házba betörték. Itt van Bien Salamon fia zsiradék, margarin és kókuszszirgyára. Az első emeleten levő nagy pénztárszekerényt megfúrták. A betörők csak nagyon keveset vittek el a kasszából, mert az a trezor ahol a pénz volt elhelyezve, megközelíthetetlen volt. A rendőrség, Tóth János kapitány vezetésével nyomoz.

— **Ötletes tolvajok.** Furcsa lopás történt tegnap délután. Dr. Fülöp Ödönné urnő fát hozatott haza a vasutól, öt tréfálták meg az ötletes tolvajok. A Vigkedvő Mihály-utcán hajtották végre az érdekes lopást, a hol az urnő fáját hozó kocsi megállott. A míg a kocsis leszállt és bement a házba, az ötletes tolvajok elszállították a fa nagyrészt és aztán megvadították a lovakat, hogy úgy tűnjék fel a dolog, mintha a fa vágatás közben hullott volna el. Dr. Fülöp Ödönné feljelentést tett a rendőrségen az ötletes tolvajok ellen.

— **Tűz Messzinában.** Messzinából jelentik. Ma éjjel a Garibaldi-utca romjain heves tűz keletkezett, amely még nincs eloltva, de lokalizálva lévén, a környéket nem veszélyezteteli. A tüzoltóság fokozott erővel dolgozik a tűz eloltásán.

— **Gyilkosság a színházi büfében.** Antwerpenben a Scala-színházban a tegnapi előadás közben nagy rémület támadt a nézőtérben, mert egyszerre két revolverdörrenés hallatszott. Az történt ugyanis, hogy a büfében egy hölgy cukorkát kért az elárúsító leánytól, amikor az lehajolt, az aszszony revolveréből kétszer lőtt a leányra. Az egyik golyó szívére talált a szerencsétlen teremtést, aki menten szörnyethalt. A gyilkos nő aztán hiszterikus görcsöket kapott. A rendőrségen azt vallotta, hogy egy

mérnöknek a felesége s két év óta pókolta az élete, mert a férje az illető büffé-leánygyal élt.

— **Royal** dísztermére a farsang idejére kényelmes, mellék helyiségekkel előjegyzéseket elfogadok. Hauer Bertalan tulajdonos.

— **Elveszett.** Egy kávé-barna, nőstény, tömör sörű, koros vizsla, a megtaláló kérést küldje haza a tulajdonosának Rákóczy utca 26. sz alá, hol illő jutalomban részesül.

— **Zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kellékek, valódi süllyengeni és angol aczéltól lego'csóbban** Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. szám.

— **Igyekezzen mindenki** nagyon olcsón cipőt és kalapot vásárolni Glück Edénél Piac-utczán, mert ott most végladás van.

— **Óriási választék** van téli férfi, fiú és gyermekruhákban a kistemplom mellett saroküzletben Grünfeld Adolf és Társánál

— **Felhívjuk** a t. olvasó közönség figyelmét Nagy Ardrás jóhírű és szolid cég lapunk mai számában megjelent hirdetésére!

— **Végladás van** Glück Ede cipő és kalap üzletében, a Kistemplommal szemben.

— **Kugler Gerbeaud** cukorkák főraktára Kossuth Gőzánál.

Felhívás a Takarékszövetkezeti Részvénytársaság T. Részvényeséhez.

A Takarékszövetkezeti részvénytársaság igazgatósága f. hó 21-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, melynek tárgya az intézet alaptökejének felemelése. Miután az igazgatóság h. r. szerint azt fogja indítványozni, hogy a régi részvényesek elővételi jogának mellőzésével a kibocsátandó új részvények azok forgalmi- és belértéken jóval alóli árban egy budapesti pénzintézetek adassanak át. Több nagy részvényes megbízásából felkérem mindazon t. részvényeseket, kik az igazgatóság ezen állítólagos javaslatával egyet nem értenek, hogy a közgyűlésen érdekeik megvédése szempontjából követendő magatartás és az esetleges teendőik megbeszélése végett f. hó 18-án csütörtökön délután 4 órakor Piac u. 61. sz. a. (földszint) irodámban megjelenni sziveskedjenek.

Dr. Balogh Géza, ügyvéd.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debrecen, Simonffy-utca 1. sz. Bérpalota.

Közgazdaság.

Terménytözsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése

Budapest, 1909. nov. 16.

Készáru ártartó, határidők állandók.

1910. októberi buza	11.77	11.78
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	14.10	14.11
májusi roza	—	—
1909. októberi roza	—	—
1910. áprilisi roza	10.18	10.19
1901. októberi zab	—	—
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	7.54	7.55
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	6.71	6.72
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Megbízható címűtár csakis a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja. Előfizetőknél ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Eljegyzése előtt

okvetlenül keresse fel

ROSE DEZSŐ

előkelő ékszer üzletét,

DEBRECZEN, Piac-u. 55. sz.

ha ékszerbevásárlását bízhatja bennem, mert bízom, hogy meg fogja találni, amit keres.

Tolnai Dániel

Debreczen, Piac-u. 49.

Legnagyobb
cipőraktár.

Czipők

minden idejyre

legjobb minő.

—: ségben. —:

Regény-Csarnok.

Jolán

(15.)

(Kis regény.)

Irtá: Radó István.

— Maga telefonál, kérdezte köszönés után.

— Igen.

— Jent benn van.

— Én magához jöttem, mondta Gyuri

hirtelen,

Hozzám? csodálkozott Jolán.

— Igen. — Beszélgetni akartam magával.

— Jó. — De én most elmegyek. El-

kísérelt.

Most nyújtottak egymásnak kezét. Gyuri

ba sem ment. Megvárta, míg Jolán felteszi

a kapját, aztán együtt mentek le sétálni.

Gyuri nem tudott miről beszélni. Végre

Jolán kezdett beszélni.

— Jent tanul otthon. — Miért nem

megegyeztél? Együtt tanulhattak volna.

Gyurinak gunyosra görbült a szája.

Miért akar engem elkergetni? Miért akarja

hogy elmenjek? Mondja meg és el fogok

menni.

Jolán úgy ment, mintha egy szót sem

hallana. Meg sem mozdította a fejét, csak

nézett mereven előre. Gyurin félelem vett

erőt, félt, hogy Jolánt megsértette. Másról

kezdett beszélni.

Jent benn tanult a szobában. Nem

érttem. Ő tud tanulni. Össze tudja szedni

magát, le tud ülni az asztalhoz, gondolkodni

tud és tanulni. Én nem tanulni, Idegen és

idegesítő nekem minden. Nem tudok tanulni.

Amikor a könyv mellett ülök, szeretnék szá-

ladni. ftni ki a szobából.

— Hová? kérdezte Jolán.

Gyurinak az ajkán volt egy szó, de

észrevette, hogy ki megy mellette és remegő

hangon felelte.

— Nem tudom — igazán nem tudom.

Elbágyasztott, de mindjárt hozzátette

ahoz, amit eddig mondott.

Jolán! Fgy idő óta nincs bennem ha-

tározottság. Ugy remegek, mikor valami ha-

tározott célt kellene kiűznom, mikor valami kijelölt munkát kell elvégezni, remegnek akkor is mikor csak egy pontos feleletet kell adnom valamire. Nem tudom miért járkálok, nem tudom az okát, a magyarázatát a tettemnek. Mondja, miért? Nem tudja, miért?

Jelán nem felelt rögtön. Ettől a kérdéstől maga is meghökkent. Egy fiu evvel, ilyen kérdéssel még nem fordult hozzá soha. És talán lán lányhoz ilyen kérdéssel soha sem fordult még fiu. Sokáig kellett gondolkoznia. Mekem feleletet kell adnom a maga kérdéseire. De ne haragudjék meg, ne sértődjék meg, hiszen maga kérte. Ne gondolkozzák annyit magamagáról, ne foglalkozzék annyit magá al.

Nem gonolkozom én magamról. Megint hallgattak mindketten. Jolán nem akart kérdezni valamit, Gyuri pedig nem akart felelni.

Es ne legyen egyedül, folytatta Jolán. Szeressen, ha tud. Azért határozatlan most maga, mert elvesztett valakit.

Gyuri eddig méreven előre tartott szemekkel ment, most egyszerre megfogta Jolán karját.

— Jolán!

Kérő és siró volt a haneja. Jolán ijedten nézett rá. Az arca egész piros lett, szeméi véresek, zavarosak, arcán fájdalmas vonások kergették egymást. Mikor kisé hátra akatta fordítani a fejét, Jolán rászólt. (Folytatjuk.)

Piacz- és Kossuth-utcák sarkánujonnan épített

árubódénak

az uttest felő eső hosszifala és egyik oldalifala

hirdetések

céljára lesz felhasználva. A hirdetések villanyfényvel lesznek megvilágítva. Előjegyzéseket elfogad

Pavlovits és Szilágyi cég
Piacz-utca 42.

Vászon, fehérnemű, asztalnemű, ágynemű, zsebkendő harisnya.

Mennyasszonyi kalanyok

Donogán és Somossy czgnél
Debrecen, Ristemplom-bazár.

SZÖNYEGEK

juttospárga, hollandi, kidtermés'er tapestry, volour, futó és salon szőnyegek minden nagyságban, torontáli szőnyegek, divanteritők, bu-torszővelek és croupek, viaszkos vászon

legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők

szövet és csipke függönyök, stórok

Szabó Lajos Flai

divat-, vászon és szőnyeg raktára,
DEBRECZEN, Rózsa utca 1. szám.

Alapította 1842. évben,

ÁGYNEDVESSÉGEK.

Azonnali gyógyulás „(Ébredj)“ által, törv. védve Kor és nem tudatása mellett felvilágosítás ingyen

INSTITUT AESCULAP No. 473.
REGENSBURG, Bajorország.

Stock-Cognac

Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,
BARCOLA.

Egyedül Cognac-gőztőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

URÁK! kik pénzt akarnak megtakarítani, ne szerezzék be máshol **ŐSZI** vagy **TELI** ruházati szükségletüket, mint

Kincs Arthur és Társa cégnél

DEBRECZEN, Piacz-utca 58. szám, Ipar és Kereskedelmi Bank palotája, a hol óriási választék an kaphatók

Őszi és téli ujdonságok férfi, fiu és gyermekruhákban.

Óriási raktár Utazó és Városi bundákban, valamint rövid szörme bélésű kabátok, valódi dán és svéd Bőr kabátok.

Szolid kiszolgálás.

Bámulatos olcsó árak.

Dr. Dralle

ibolya-

MALATTINE.

— Glicerin és méz gelét. Tubus K —80. és K 1.50. —

Nem zsíroz!

Eszményi bőrpoló **csodaszerű** hatással. Azonnal segít és a bőrt bársónyphává teszi. A használatban tiszta és praktikus.

Mindenütt kapható.

Gyári raktár:

M. Hoffmann & Co.
Tetschen A. E.

Érdes és

felpattogzott bőrnek.

HOL lehet teljes bizalommal helyben készült legjobb minőségű

női és férfi keztyűket

kapni?

Nem a raktárakban, Nagy András

hanem

legrégibb és legnagyobb keztyű és orvossebészeti kötszer gyárában DEBRECZEN, Ristemplom-bazár.

Glace férfi és női keztyűk K 2.—
Glace férfi és női keztyűk finom 2.80

Kutyabőr férfi, (valódi Nappa) K 3.20
Keoskebőr, dupla varrott női keztyűk K 3.60

Nagy választék!

stb. stb.

Olcsó árak!

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fillér. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék válasszóttyegyet csatolni.

Betöltendő.

Orvadtékpes elárúsító munkás lányok felvétetnek Honvéd utca 13.

Könyvelőnőt, ki a pénztárt is kezeli azonnali belépésre keres egy helybe i gyár. Jelentkezéket fogad Bányai József, Piacz-utca 43. sz.

Előkelő hazai biztosító társaságnál intelligens uri ember fix fizetéssel állandó alkalmazást nyerhet. Ajánlatok személyesen adandók be a Nemzeti főgynökségénél Piacz-u 19. I. emelet.

Ügynökök, pénzbeszedők jó javadalmazással felvétetnek Gedő varrógépraktárában. Piac-utca 56.

Ékszerész tanuló fizetéssel felvétetik Lőkóvits ékszerész műhelyébe.

Adás-vétel.

3 koronáért kaphatók gramofon lemezek, legújabb felvételek, Rosenberg és Hammer.

Gazdálkodóktól tejet bármely mennyiségben legutányosabban vesz Berger Dezső utóda Kossuth-u. 55.

Új rendszerű női térfi divatárak és butoreladás, A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat ezitekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű váznak és canavásznakban, saját készítésű cloth és Caschmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz mellett áraknál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Legdivatosabb blousok, kötények, alsó szoknyák, férfi, női és gyermek fehérneműk leszállított áron beszerezhetők Márton Gyula üzletében Piac u. 9. Új harisnyák kötése és fejelések elfogadtatnak.

Padlólak, emallak legolcsóbb beszerzési forrása Falk kefégyár fiókja. Széchenyi-u. 1.

Harisnya fejeléseket legolcsóbban készít Schwarcz Armin, Piacz-utca 32.

Lakás.

Iroda vagy üzletnek alkalmas udvari helyiség kiadó. Étrekezhetni Békés Lajosnál Piacz-u. 46.

Elegánsan butorozott szoba előszobával a Piacz utczán kiadó. Czim a kiadóban.

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám **Ké-nyes megbízásokat**, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, ugy magán, mint családi ügyekbe: **Krámer József**.

30 év óta fennálló

vendéglő

saját házban

eladó,

esetleg bérbeadó a házzal együtt vagy anélkül, kedvező fizetési feltételek mellett

Étrekezhetni **Hajduböszörményben: Löwinger Mornal.**

Legbiztosabb széplítőszer a

Fáy-féle Arc-Crém

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításán arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkiválóbb szer szeplő májfoltok, pattanások és az arczbőr tisztátalanságai ellen. Egy tégely 1 kor, hozzá való „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszarvu” gyógyszerertár. Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Popper Dávidné

ohl. születésű lakását Széchenyi-utca 25. sz. alól **Széchenyi-utca 14. sz. alá helyezte át.**

KARÁCSONYI VÁSÁR

a mai napon megkezdődött

Szépe Lajos

női divat üzletében. Kossuth-utca 6.

Meglepő olcsó árakon adának el.

120 cm. széles divat szövetek	70, 90, kr.
120 cm. széles női posztó	60 „
120 cm. széles Strapa szövetek	70, 83, 90 „
120 cm. széles angol posztó, csikos vagy koczkás	78, 86, 98 „
120 cm. Diagonal seviott	75, 90, 110 „
120 cm. Modern szövet	75, 110, 160 „
140 cm. széles valódi angol kelme	2'60—3 frt-ig
kivé. eles olcsó ár	22, 26 kr.
Sport flanel sok mintában	35, 40 „
Bársony flanel	24, 27, 32 „
Jó mosó velezek, gyönyörű mintákban	

Női fehérneműk, férfi ingek és az összes vászon neműk mesés olcsó árban.

Legolcsóbb legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére. Ajánljuk:

Arc-krémek, Illatszerek, Hőlgyporok, Kölni vizek, Fogporok, Fogcrémek, Fogpaszták, Fogkelek, Szájvizek, Szappanok, Hajvizek, Szoba-illatok

KÖZPONTI DROGUERIA

DEBRECZEN Piacz-utca — Városház épület.

Alsó tricot ingek

Alábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch és minőségekben

Férfi ruha szövetek,

magyar- és angol gyártmány, hozzávaló belésárak.

Harisnyák, keztük

nők. férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban

legolcsóbb szabott árban

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-vászon- és szőnyeg raktára

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.

Alapított 1842-ik évben.

Kovács Gyula és Társa

megnagyobbított női divattermelben

DEBRECZEN, Piacz-utca 55. (Hungária kávéház mellett.)

⊕⊕ Az őszi és téli idény divat újdonságai meglepő nagy választékban raktárra érkeztek. ⊕⊕

Őszi felöltők angol és sima szövetekből.

Őszi angol divat kosztümök.

Kiváló szép választék

Seel Plüsch és Szörme kabátokban, Szörme boák és karmantyukban, téli posztó felöltők, színházi és esti köpenyekben, Leány és gyermek kabátok, ugyszintén gyermek ruhákban.

Különlegességek: selyem, osipke, tüll és angol blousokban, Pongyolák, reform-ruhák aljak és juponokban.

Legolcsóbb szabott árak mellett.